

[Patursson.]
 fæstningsafgift, skal ikke her bestrides, og det har derfor sin Sædvaneret, at disse Ydelser nu som for 100 Aar siden har været indført paa Statsregnskabet. Men nogen Ret derudover kan jeg ikke erkende at Staten har til Kongsgodset. Denne min Anskuelse er i Analogi med den først i dette Foredrag nævnte Betragtning, at de norske Odelsbønder, da deres Ejendomme gik over til, hvad vi nu vilde kalde for Kongsgodset, antagelig alene blev Skat skyldige til Kongen, men derimod ikke mistede deres oprindelige Besiddelses- og Arveret til Godset.

Min her anførte Mening falder ogsaa sammen med, hvad der flere Gange har været anført i Færøernes Lagting, naar der har været Forslag fremme om Salg af Kongsgodset, sidst ved nogle Medlemmer i en Lagtingskommission, jfr. bl. a. Forslag og Betænkninger afgivne af den færøske Landbokommission 1911, Udkast til Lov for Færøerne om Fæstegodsets Overgang til Selvejendom, § 4, Side 256, hvor der foreslaas: Købesummen udgør 25 Gange den aarlige Lejeafgift, med Tillæg af Indfæstningen. Forslaget motiveres ved, at Staten ved at faa sig Lejen udbetalt, kapitaliseret, derved er skadesløsholdt for sin Rettighed i Godset, da Salget i Virkeligheden gælder en Afløsning af den paa Godset hvilende Afgift. Ganske det samme Standpunkt er hævdet i samme Kommissions „Udkast til Lov om Salg af de Præsteembederne tillagte Ejendomme“, Side 183, § 22, angaaende de Præsteembederne tillagte Kongsgaarde.

Endnu tydeligere træder Kommissionens Anskuelser frem i samme Forslags Udkast til Salg af de Kongsgaarde, som Kongen tillagde de færøske Præsteembeder, men som han ved Forordningen af 1632 fritog for at svare de sædvanlige Afgifter. Her gaar Kommissionen tydeligvis ud fra, at Afgiften var Kongens eneste Rettighed til disse Gaarde. Kommissionen foreslaar nemlig i Udkastet Side 183 § 22 med Anmærkninger, at hele Købesummen for disse afgiftsfrie Ejendomme tilfalder de færøske Præsteembeder.

Til Slutning kun dette: Som allerede før paavist er den een Gang fastsatte Afgift af det færøske Kongsgods ikke undergaaet nogen Forandring, rimeligvis ikke siden Kongens Overtagelse af samme, bevislig ikke siden 1584, hvilket er det Tidspunkt, de færøske Jordebøger rækker tilbage til. Det, der, som ogsaa før nævnt, senere er sket, er, dels at Afgiften fra at

være en Naturalafgift er gaaet over til at blive en aarlig Pengeydelse, dels at Afgiften, der var ujævnt fordelt paa de forskellige Gaarde, er udjævnet til ligelig Fordeling paa hver Skattemark, men med Bibeholdelse af den oprindelige samlede Sum for Ydelsen.

I Henhold til, at Afgiften saaledes har holdt sig uforandret i ca. 350 Aar, og i Henhold til hele Kongsgodsets Art maa denne betragtes som fastsat een Gang for alle.

Analoge Tilfælde med dette Forhold er ikke ukendte. Professor Taranger omtaler saaledes i sin „Privatrettens Historie“, Kristiania 1907, Side 151, at Domkapitlet i Trøndelagen i det fjortende Aarhundrede indførte det saakaldte Jordindlæg, hvorved Jordlodder overdrages mod uforanderlig Afgift, og udtaler videre herom:

„Denne Overdragelse nærmer sig i Virkeligheden Salg mod aarlig Afgift i Stedet for mod Købesum. Lejeren kan dog ikke sælge Jorden videre, og hvis Afgiftspligten misligholdes, falder Parcellen tilbage til den oprindelige Ejer. I nyere Tid siger vi, at den oprindelige Ejer kun ejer „den løse Landsskyld“, hvorimod Lejeren er den egentlige Grundejer.“

Ganske det samme maa her kunne siges om Kongsgodset. Kongsbønderne er de egentlige Grundejere. Landsskyldsejeren, Afgiftsejeren: Kongen, Staten, har kun en Rente eller Grundbyrderet. Denne Grundbyrderet maa her som i Norge kunne afløses ved Betaling af dens Kapitalværdi.

I Henhold til det sidst anførte og alt foran anførte vil jeg tillade mig at hævde, at det færøske Kongsgods' Opførelse paa Regnskabet som et dansk Statsaktiv er en fejlagtig Postering, som jeg meget henstiller til den højtærede Finansminister og den højtærede Landbrugsminister at foranledige udtaget af næste Aars Finanslov og næste Aars Statsregnskab.

Som det høje Ting bekendt ansatte Lagtinget i 1928 et Landsnævn paa tre Medlemmer, der blandt andet har til Op-gave at udarbejde Forslag færøsk Administration og Lovgivning vedrørende til Forelæggelse paa paafølgende Aars Lagting.

I sidst afgivte Lagtingsamling vedtog Tinget at anmode Landsnævnet om at forberede til Forelæggelse for det ordinære Lagting i 1930 det af den færøske Landbokommission udarbejdede Lovforslag vedrørende Kongsgodset. Dette Forslag med Bemærkninger findes i „Forslag og Betænkninger afgivne af den færøske Land-